

KRETINGOS MARIJOS TIŠKEVIČIŪTĖS MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ikimokyklinio ugdymo programos teikėjas - Kretingos Marijos Tiškevičiūtės mokykla.

Teisinė forma – Kretingos rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga.

Grupė – pagrindinė mokykla.

Mokyklos buveinė – Savanorių g. 58, LT – 97114 Kretinga.

El. pašto adresas – sekretore@tiskeviciute.kretinga.lm.lt

Internetinės svetainės adresas – www.tiskeviciute.kretinga.lm.lt

2. Mokykla savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija, Jungtinių Tautų vaikų teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. 1-983.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Švietimo ir mokslo ministerijos norminiais aktais, Kretingos rajono savivaldybės tarybos sprendimais, Savivaldybės administracijos bei Savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus įsakymais, Mokyklos veiklos dokumentais ir nuostatais.

Mokyklos (toliau – Mokykla) ugdytiniai – 3-7 metų amžiaus lietuvių šeimų, deklaravusių savo gyvenamąją vietą Kretingos savivaldybėje, vaikai. Yra ugdytinių, kurių tėvai yra skirtingų tautybių. Dauguma auga pilnose, socialiai saugiose ir aprūpintose šeimose. Dalis vaikų yra iš socialinės rizikos šeimų. Keletui šeimų teikiama socialinė pašalpa.

Į mokyklą vaikai ateina turintys skirtingą socialinę patirtį, nevienodą fizinį, intelektinį ir emocinį išsivystymo lygį. Vaikų gyvenimo ritmas individualus - skirtingai jaučia, patiria, nevienodai pažįsta pasaulį. Yra vaikų, turinčių ypatingų individualių gebėjimų (menui, muzikai ir kt.), taip pat vaikų, turinčių vystymosi, kalbos ir komunikacijos, elgesio bei įvairius specialiuosius ugdymosi poreikius (nedidelius, vidutinius, didelius, labai didelius), todėl vaikų ugdymosi poreikiai yra skirtingi.

Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) orientuota į vaiko poreikių tenkinimą, gebėjimų ugdymą ir naujų atsiradimą. Ugdymo turinys integralus, visapusiškas, skatinantis vaiko raidą visose srityse ir įvairiais patirties įgijimo būdais plėtojantis vaiko kompetencijas.

Vadovaujantis šia Programa pedagogai ugdymo(si) procesą planuoja konkrečiam vaikų amžiaus tarpsniui grupių dienynuose. Keliant tikslus ugdomajai veiklai, orientuojamasi į visų vaiko kompetencijų plėtotę, atsižvelgiama į vaikų poreikius, interesų plėtotę bei galimybes, tėvų (globėjų) lūkesčius.

Planuojama individuali veikla, parama ir pagalba pagal vaikų gebėjimus, patirtį.

Sudaromos galimybės vaikui rinktis veiklą, atitinkančią jo amžiaus tarpsnį, pasirinkti bei pačiam nuspręsti ar dalyvauti bendruomenės gyvenime.

3. Mokykloje dirba kompetentingi darbuotojai. Visi pedagogai yra įgiję vyresniojo ikimokyklinio ugdymo auklėtojo ir auklėtojo metodinio kvalifikacines kategorijas. Mokykloje įdiegtas komandinis darbas, rengiamos kvalifikacijos kėlimo programos ir organizuojami seminarai, siekiant dalintis gerąja darbo patirtimi. Pedagogams sudarytos sąlygos kelti kvalifikaciją, pasirenkant prioritetus. Įstaigoje sukurta veiksminga kvalifikacijos kėlimo sistema. Pedagogai nuolat dalyvauja rajono renginiuose, gilina pedagogines žinias ir tobulina savo kompetenciją (pasitarimuose, seminaruose, projektuose, konkursuose, parodose ir kt.).

Mokykloje sudarytos sąlygos vaiko sveikatos saugojimui ir stiprinimui. Dirba medicinos darbuotojų komanda (masažuotoja, judesio korekcijos mokytoja, visuomenės sveikatos priežiūros specialistas).

Palankios sąlygos ir galimybės ugdyti specialiųjų poreikių vaikus. Įkurta kompleksinių raidos sutrikimų grupė, veikia vaiko gerovės komisija, kurią sudaro įvairūs specialistai: specialusis pedagogas, logopedas, psichologas, auklėtojos.

4. Bendruomenės nariai siekia kelti kvalifikaciją, daug dėmesio skiria savišvietai, noriai dalyvauja inovacijų kūrimo ir jų diegimo vaikų ugdymo procese, projektuose. Kaip rodo vidaus audito išvados, bendruomenės nariai jaučiasi saugūs, pasitiki vieni kitais, vyrauja pagarba, visi jaučiasi pripažinti ir vertinami. Mokykla turi savitas tradicijas, priimtinas visai bendruomenei ir atliepančias jos poreikius.

5. Daug dėmesio skiriama bendravimui ir bendradarbiavimui su šeima, ugdant etnines, dorovines vertybes, puoselėjant papročius ir tradicijas.

Mokykla atvira visuomenei, bendradarbiaujanti su kitomis rajono ir miestų švietimo įstaigomis.

Anketinė tėvų apklausa rodo, kad tėvams svarbu tai, kad vaikas darželyje gautų įvairiapusį ir kokybišką ugdymą, išmoktų pasitikėti savimi, bendrauti, taptų savarankišku, kūrybingu, aktyviu ir gebančiu sveikatos gyvensenos vertybines nuostatas įgyvendinti praktikoje.

6. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą grindžiamas Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo kompetencijų nuostatomis, kuriose nurodoma tenkinti vaiko fizinio ir psichinio saugumo, aktyvumo, saviraiškos poreikius, sudaryti sąlygas pažinti tautos kultūros pagrindus, skatinti vaiko savarankiškumą, iniciatyvą, kūrybiškumą, atskleisti ir ugdyti įvairius gebėjimus, puoselėti individualumą. Remiantis vaiko teisių konvencijos nuorodomis, įstaigos programos vykdytojai įsipareigoja gerbti vaiko teisę išsaugoti savo individualybę, vardą ir šeimos ryšius, kuo visapusiškiau ugdyti vaiko asmenybę, talentą ir protinius bei fizinius sugebėjimus, ugdyti pagarbą gamtai. Sudarant vaiko ugdymo turinį, remtasi ir Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija, kuri įpareigoja atsižvelgti į vaiko teisę veikti, išreikšti savo nuomonę ir daryti įtaką sprendimams šeimoje ir visuomenėje individualiai ir kolektyviai, sukuriant vaikui socialinę erdvę jo aktyviam dalyvavimui. Įpareigoja garantuoti vaikui teises ir galimybes augti kiek įmanoma sveikam, gauti gerą išsilavinimą, priežiūrą, gyventi saugioje aplinkoje, jaustis mylimam ir vertingam, jaustis visaverte asmenybe, gerbti vaiką ir šeimą, neatsižvelgiant į jos gebėjimą rūpintis vaiku.

Sudarytos tinkamos sąlygos vaiko kūrybiškumui, unikalumui, meniniams poreikiams skleistis. Sukurta tinkama aplinka, harmonizuojanti vaiko asmenybę ir sudaranti galimybes reikštis individualumui, savitumui.

Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. V-1009 patvirtintu ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu, 2015 m. ikimokyklinio ugdymo metodinėmis rekomendacijomis ir 2016 m. ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu.

Ikimokyklinio ugdymo programą patobulino mokyklos direktoriaus 2016 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. V1-38 sudaryta darbo grupė.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programos turinys remiasi humanistine ugdymo teorija, refleksyviaja pedagogika, kuri ugdymo pagrindu laiko vaiko saviraiškos galimybių svarbą. Progresyvinė ugdymo(si) teorija, kuri akcentuoja ugdytinių gebėjimą spręsti problemas, mąstyti. Teorijos pamatas – aktyvūs ugdymo(si) metodai, nukreipiantys vaiką veikti pagal savo išskirtinumą, individualumą, gebant prisitaikyti prie nuolat besikeičiančių gyvenimo sąlygų.

Humaniškumas

- Pripažįstama teisė būti skirtingam, gerbiamu kaip asmenybė;
- Ugdymas grindžiamas vaikui reikšmingais faktais, problemomis;
- Sudaromos sąlygos ir prielaidos formuoti asmenybei, tolerantiškai žmonėms su negale;

- Plėtojamas ir gilinamas vaiko supratimas apie savo ir kitų sveikatos saugojimą ir stiprinimą.

Demokratiškumas

- Sudaromos optimalios specialiųjų poreikių vaikų, ypač gabių, turinčių elgesio sutrikimų, integracijos į visuomenę galimybės;
- Sudaromos sąlygos visiems vienodai gerai pasiruošti mokymuisi mokykloje;
- Siekiama, kad socialinės atskirties šeimų lygis netrukdytų vaikui harmoningai vystytis.

Tautiškumas

- Puoselėjamos tradicinės kultūros vertybės;
- Gaivinama ir skatinama nepamiršti prigimtines žemaičių tarmės;
- Siekiama ugdyti būsimą tautos kultūros saugotoją ir kūrėją;
- Vaikuose ugdomos dorovinės žmogaus nuostatos į aplinką.

Prieinamumas

- Vaikai ugdomi, atsižvelgiant į jų amžių, individualias savybes, šeimos tradicijas;
- Taikomi įvairūs ugdymo būdai ir metodai, ypatingą dėmesį skiriant žaidimui ir aktyviam tyrinėjimui; stebėjimui.
- Specialiųjų poreikių vaikai ugdomi pagal individualias programas;
- Ugdant taikomos individualios ar darbo mažomis grupelėmis formos.

Tęstinumas

- Siekiama vaiko ugdymo šeimoje ir darželyje darnos ir tęstinumo.

Inovatyvumas

- Sudaromos galimybės naudotis šiuolaikinėmis technologijomis.

III. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

- **Tikslas:** atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsningumais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenimis.

Uždaviniai:

- Siekti, kad sąvoka „ugdymas“ būtų suprantama kaip dvikryptis dialogine prasme grindžiamas procesas.
- Pagreitinti vaiko socializaciją, atsižvelgiant į individualius vaiko gebėjimus ir poreikius.
- Sudaryti kuo palankesnes sąlygas perimti tautos kultūros ir socialinius pagrindus;
- Puoselėti vaiko individualumą, iniciatyvumą, kūrybiškumą, toleranciją;
- Sudaryti palankias sąlygas ir galimybes ugdyti specialiųjų poreikių vaikus visiškos ir dalinės integracijos forma;
- Skiepyti norą vaikams rūpinti savo sveikata, bendradarbiaujant su tėvais ugdyti higieninių įgūdžių pradmenis.

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Mokyklos programa skirta bendrojo ugdymo vaikų nuo 3 iki 6 metų ir vaikams sutrikusios vystymosi raidos gebėjimų ugdymui(si). Jos tikslas – padėti ugdytis iniciatyvumą, pasitikėjimą savimi ir savigarbą, bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius, vaiko individualius gebėjimus išreikšti save žaidžiant, kuriant, improvizuojant, tyrinėjant, sportuojant ir kt.

Ugdymo programos turinys orientuotas į vaiko gebėjimų raidos ypatumus skirtingais amžiaus tarpsniais, atliepia vaiko poreikius, galimybes, interesus ir kt. (gali būti vaikų, pralenkusių savo bendraamžius arba atsilikusių nuo normalios raidos). Į visas ugdymosi sritis integruojami gebėjimai: (mokėjimas mokytis, kūryba, problemų sprendimas, tyrinėjimas, iniciatyvumas ir atkaklumas).

Programa remiasi šiuolaikinėmis psichologinėmis nuostatomis ir turiniu išdėstyta pagal ugdomas vaikų kompetencijas:

Sveikatos saugojimo kompetencija (kasdieninio gyvenimo įgūdžiai, fizinis aktyvumas, ir savireguliacija)

Amžius	Gebėjimai	Vaiko veiksenos	Priemonės	Pedagogo veiksmas ir metodai
3-4 m.	<p>Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - laikytis higienos taisyklių (savarankiškai prausti veidą, plauti rankas ir nusišluostyti); - save apsitarnauti (apsiauti batukus ir kojinautes, atsegti spaustukus); - bėgioti, apibėgti kliūtis, žygiuoti, eiti mažu žingsneliu, važinėti triratuku, šokinėti abiem kojom, vaikščioti ant pirštų galų; - judėti pagal muzikos ritmą; - mesti, pagauti, ridenti kamuolį. 	<p>Pratinsis savarankiškai naudotis stalo įrankiais, apsiauti batukus ir kojinautes, atsegti spaustukus, laikytis elementarios asmens higienos. Tyrinės savo kūno galimybes (lenktyniaudami, važinėdami triratuku, bėgiodami, apibėgdami medžius, krūmus).</p>	<p>Judėjimui skirtos priemonės (žaislai, kamuoliai, spalvoti kamuoliukai, kubai, pagalvėlės), „sveikatingumo ir ekologinio tako“ priemonės.</p>	<p>Skatina vaiką stengtis būti stipriam, drąsiam, savarankiškam. Tenkina ir žadina vaiko poreikį judėti, pažinti judesį ir išreikšti save judesiu. Sudaro sąlygas įgyti įvairios fizinės veiklos patirtį, visais pojūčiais tyrinėti gamtos reiškinius (lipant peršokant, einant nuvirtusiu medžiu, ridenantis nuo kalnelio, braidant po žolę).</p>
4-5 m.	<p>Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - savarankiškai nusirengti ir apsirengti; - suprasti, kad reikia atsargiai elgtis su aštriais daiktais, elektros prietaisais; - Keisti vietą erdvėje, numanyti atstumą; - Šokti į tolį, mesti kamuolį iš viršaus į apačią. 	<p>Pats apsirengs ir nusirengs, saugiai elgsis su įvairios paskirties daiktais. Tirs aplinką judant skirtinguose lygiuose (šliaužia, vartosi, ropoja, šuoliuoja, eina ant pirštų ir kulnų). Kieme žais sportinius žaidimus, lips kalnu, eis siauru takeliu.</p>	<p>Suolai, lankai, sūpynės, gimnastikos kamuoliai, „sveikatingumo ir ekologinio tako“ priemonės. Lauko sporto inventorių, kiemo reljefas, medžiai, kelmai.</p>	<p>Skatina vaiką laikytis poilsio ir aktyvios veiklos ritmo, asmens higienos, saugumo. Drąsina atrasti naujus judėjimo būdus, numato ir pasiūlo vaikams kūno judesius lavinančią veiklą.</p>
5-6 m.	<p>Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - žinoti lauko ir grupės saugaus elgesio taisykles; - suprasti higienos ir saugumo reikšmę; - rūpintis savo ir kitų saugumu; - justti ir valdyti savo kūną, keičiant judėjimo kryptį, tempą, jėgą, išlaikyti pusiausvyrą; 	<p>Žaisdami paisys ir laikysis saugaus elgesio taisyklių. Domėsis sveikatos saugojimo būdais (sveika gyvensena, higiena, eismo taisyklėmis). Eksperimentuos atrasdami naujus judėjimo būdus,</p>	<p>Ugdančios knygelės, enciklopedijos, didaktiniai stalo žaidimai, maketai, video medžiaga. Priemonės įvairioms raumenų grupėms</p>	<p>Skatina vaikus rinktis ir taikyti įvairias sveikatos stiprinimo priemones (grūdinimas oru, saule, vandenių ir kt.), laikytis saugaus elgesio taisyklių, žadina domėjimąsi įvairiomis judėjimo formomis (mankšta,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - atlikti įvairius judesius: šokinėti, landžioti, laiptuoti; - numatyti atstumą. 	kurs įvairius judėjimo variantus, savas taisykles, rengs varžybas (grupėje, salėje, kieme, parke ir kt.).	mankštinti, gimnastikos, „sveikatingumo ir ekologinio tako“ priemonės.	sveikatingumo takas, įvairūs žygiai, išvykos į gamtą ir kt.).
--	---	---	--	---

Socialinė kompetencija (savivoka ir savigarba, santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais, emocijų suvokimas ir raiška, problemų sprendimas)

Amžius	Gebėjimai	Vaiko veiksenos	Priemonės	Pedagogo veiksmas ir metodai
3-4 m.	Gebėti: <ul style="list-style-type: none"> - suvokti save kaip asmenį „aš“; - skirti lytį; - prisitaikyti, rasti kontaktą su bendraamžiu ir suaugusiuoju; - žaisti greta kito vaiko, priimti kitą vaidmenį; - keistis vaidmenimis; - trumpai veikti su visa grupe; - padėti kitam; - klausyti ir vykdyti žodinių paliepimų, prašymų. - įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamai, kitiems priimtinais būdais. 	Noriai bendraus su suaugusiuoju, ieškos jo pritarimo, pagalbos. Žais su kitu vaiku. Pradės žaisti vaidmeninius žaidimus. Dalinsis žaislais, priemonėmis. Kartu su tėvais kurs išvykų, ekskursijų projektus, šves gimtadienius, „ypatingas dieneles“, darželio šventes ir kt.	Veidrodžiai, ūgio matuoklė, svarstyklės. Vaikų gimimo dienų kalendorius, šeimos narių nuotraukos. Vaikui brangūs mylimi žaislai. Įvairios situacijos grupėje dienos ritmo laiku.	Pedagogas stebi, skatina, nukreipia ieškoti tinkamų išeičių, pasirinkti tinkamą elgesio būdą. Padeda vaikui susivokti savo emocijose ir jausmuose. Skatina vaiką reikšti emocijas, atsakyti į kito jausmų raišką. Ragina vaiką pačiam rasti sprendimą, dalytis sumanymais, įtraukia tėvus į jų įgyvendinimą.
4-5 m.	Gebėti: <ul style="list-style-type: none"> - pasitikėti savimi, savo galimybėmis, reikšti savo jausmus; - laisvai jaustis naujoje aplinkoje (teatre, parodose, ekskursijose ir kt.), bendraujant su mažai pažįstamais žmonėmis; - žaisti grupelėmis, prisijungti prie kitos vaikų grupės; - organizuoti žaidimus, greitai prisitaikyti ir keisti vaidmenį. - Jausmus išreiškia užjausdamas, padėdamas. 	Ieškos bendravimo ir bendradarbiavimo būdų įtikinėdamas, derėdamasis, keisdamasis žaislais. Žais vaizduotės, vaidmeninius, nesudėtingus stalo žaidimus. Tyrinės, kuo žmonės panašūs ir kuo skiriasi. Lankysis tėvų darbovietėse, „keliaus“ po Lietuvą ir kitas šalis. Mokysis paguosti pasidalinti žaislais	Vaikų gimimo dienų kalendorius. Grupės taisyklės. Stalo žaidimai, priemonės siužetiniams vaidmeniniams žaidimams.	Ugdo gebėjimą atpažinti rizikos situacijas bei gebėjimą atsispirti gyvybei pavojingiems pasiūlymams. Suteikia galimybę dirbti su kitais ir išmokti palaukti savo eilės, padeda būti nepriklausomam. Kuria priemonės, skirtas socialiniams gebėjimams ugdyti(is). Organizuoja išvykas, vakarones, susitikimus su tėvais, bendruomene.

		ir daiktais.		Žodžiu geba paguost, užjausti.
5-6 m.	<p>Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - suvokti ir apmąstyti, analizuoti savo ir kito jausmus, elgesį, būdo bruožus, gabumus, santykius šeimoje ir grupėje; - toleruoti ir gerbti ne tokį kaip jis; - valdytis, jausti atsakomybę, siekti užsibrėžto tikslo, susikaupti, išlaikyti dėmesį, vertinti savo elgesį ir dalintis pergyvenimais su artimaisiais; - laikytis taisyklių; - žaisti susitarus, pasiskirstyti vaidmenimis, žaidimus su taisyklėmis, mokėti laimėti ir pralaimėti; - perimti socialines normas ir įgūdžius. 	<p>Įvairiose situacijose stengsis rasti sprendimą, kviečiasi auklėtoją, kitus suaugusiuosius į pagalbą. Pagirs kitą vaiką, palaikys jį, padės jam, pasakys teigiamą nuomonę apie savo išskirtinumą ir gebėjimus. Vaikas pats pasirinks veiklą, draugus, kurs naujus žaidimus, rungtyniaus. Dalyvaus įvairiuose miesto ir mikrorajono renginiuose, talkose, akcijose ir kt.</p>	<p>Priemonės, skirtos pažinti žmogų, bendruomenę, valstybę. Vaikų gimimo dienų kalendorius, nuotraukų albumai, filmuota medžiaga.</p>	<p>Ugdo gebėjimą ramiai priimti sunkumus, nesėkmes, nusivylimus ir stiprinant nuostatą bandyti vėl ir vėl, kreiptis pagalbos, priimti paramą, pasitikinti savimi ir savo gebėjimais. Ugdo gebėjimą suvokti savo teises ir situacijas, kuriose jos pažeidžiamos. Puoselėja bendravimo ir bendradarbiavimo su kitų ugdymo įstaigų vaikais.</p>

Pažinimo kompetencija (skaičiavimas ir matavimas, aplinkos pažinimas, tyrinėjimas, atkaklumas, mokėjimas mokyti)

Amžius	Gebėjimai	Vaiko veiksenos	Priemonės	Pedagogo veiksmas ir metodai
3-4 m.	<p><u>Matematika</u></p> <p>Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skirti ir įvardinti keletą spalvų; - sugrupuoti kaladėles ir žiedus pagal dydį; - suvokti daiktų ilgį, aukštį, plotį, storį, svorį, dydį; - rūšiuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį; - suvokti daiktų kiekį ir skaičių; - suskaičiuoti keletą daiktų, vartojant kiekinius skaitvardžius; - vartoti sąvokas vienas, daug, mažai, tiek pat, po lygiai, mažiau, kiek, tiek. 	<p>Grupuos daiktus pagal paskirtį. Rūšiuos pagal išorės požymius. Atliks nesudėtingus veiksmus (atsuka, užsuka ir kt.). Manipuliuos daiktais, lygins, pridėdamas vieną prie kito, uždės vieną ant kito. Apibrauks šabloną, karpys popierių. Statys bokštą, sieną iš keleto kubelių.</p>	<p>Gamtinė medžiaga, įvairūs daiktai, žaislai, priemonės, skirtos matematinių vaizdinių formavimui, „Duplo“ ir „Lego“ konstruktoriai.</p>	<p>Pedagogas išlaiko pusiausvyrą tarp savo planuotos ir vaiko spontaniškos veiklos. Skatina vaiką veikti su daiktais, atsižvelgdamas į vaiko poreikius, galimybes ir interesus. Sudomina vaikus paruošdama aplinką, priemones bei parinkdama metodus (skaičiuotės, smulkioji tautosaka, dainelės, žaidimai, rateliai ir kt.).</p>

	<p><u>Pažinimas</u> Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - suprasti, kad vardas įvardija asmenį; - pažinti ir valdyti savo kūną; - suvokti daiktų funkcijas pagal išorės požymius (spalvą, formą, dydį); - pavadinti ar suporuoti pagal paskirtį derančius daiktus; - suvokti praeitį ir dabartį; - numatyti poelgių, veikslių pasekmes. - 	<p>Klausinės kodėl ir kaip bei reikalaus atsakymų. Tyrinės aplinką visais pojūčiais (laižo, čiupinėja, skanauja, uosto). Dalinasis savo pastebėjimais. Eksperimentuos su daiktais.</p>	<p>Intelektą lavinantys stalo žaidimai, buitės įrankiai, mechaniniai žaislai.</p>	<p>Skatina vaikų vystymąsi, visas galimybes ugdyti jų pomėgius, geriau ir prasčiau susiformavusius gebėjimus. Sudaro sąlygas vaikams rinktis, mokytis žaidžiant. Skatina žaisti jutimus lavinančius žaidimus. Skatina vaiką kaupti patirtį įvairiais būdais.</p>
4-5 m.	<p><u>Matematika</u> Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dėti daiktus į eiles, lyginti, grupuoti pagal paskirtį, medžiagą, dydį, formą; - kiekį sieti su skaičiumi; - nustatyti skaičiaus vietą eilėje; - sudėti, pridėti, atimti; - apibendrinti pagal tam tikrus požymius; - atpažinti ir įvardinti keletą geometrinių figūrų; - orientuotis laike, perprasti jo tėkmę, tyrinėti artimiausią aplinką - 	<p>Dėlios daiktus, dalins, statys, skaičius, lygins, grupuos, svers, matuos. Eksperimentuos žaisdamas, padėdamas tvarkant ir pertvarkant grupės aplinką, keičiant daiktų padėtį erdvėje. Kurs numatydamas būsimų daiktų vietą įsivaizduojamoje erdvėje žaidžiant, sportuojant, keliaujant.</p>	<p>Įvairaus dydžio ir spalvų geometrines figūras, nedideli kubeliai, dideli skaičiai, matavimo prietaisai, dėlionės, „Lego“, kalendoriai ir kt.</p>	<p>Pasirūpina priemonėmis, skatinančiomis matematinio mąstymo įgūdžius, atkaklumą, norą tyrinėti pažinti. Padeda vaikams plėsti matematikos žinias, vartojant matematikos terminus.</p>
	<p><u>Pažinimas</u> Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - suprasti fizinius reiškinius (judėjimą, elektrą, magnetus, optiką); - pažinti negyvosios gamtos dėsnius, analizuoti ir lyginti vykstančius reiškinius, nustatyti jų ryšius; - skirti fantaziją nuo tikrovės. 	<p>Vaikai natūraliai domėsis aplinka, tyrinės ją įvairiais būdais. Kaups patirtį žaisdami įvairius vaidmeninius – siužetinius žaidimus. Vartys enciklopedijas, žiūrines žinynus, nagrinės maketus, diskutuos jiems rūpimais klausimais,</p>	<p>Priemonių rinkinys fizinių reiškinių tyrinėjimui. Žinynai, enciklopedijos, maketai. Priemonės gamtos tyrinėjimui. Įvairūs prietaisai</p>	<p>Palaiko vaiko iniciatyvą, skatina domėtis aplinka. Organizuoja eksperimentus, ekskursijas. Kartu su vaikais atlieka tyrimus, stebi ir analizuoja jiems rūpimus reiškinius. Inicijuoja tėvų dalyvavimą vykstant</p>

	- Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą.	ginčiasis, klausinės auklėtojos, tėvų.	matavimui. Inicijuoja tėvų	į pažintines keliones.
5-6 m	<p><u>Matematika</u> Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - įvairiais būdais lyginti skirtingus daiktus pagal išorės požymius; - įsidėmėti ir atpažinti, tapatinti, grupuoti daiktus pagal ryškiausią požymį, detales, savybes; - skaičiuoti kiekiniai ir kelintiniais skaitvardžiais; - tapatinti tos pačios spalvos, dydžio, formos daiktus; - atlikti loginius veiksmus; - skirti daiktų padėtį erdvėje; - planuoti laiką. 	<p>Statys, dalins, dėlios, lygins, matuos, svers, grupuos, skaičiuos. Turimus matematinius vaizdinius ir žinias panaudos veikdamas artimoje tolimoje aplinkoje. Stebės, eksperimentuos su gyvos ir negyvos gamtos elementais. Kolekcionuos jiems patinkančius daiktus.</p>	<p>Monetos, mokomasis laikrodis, matavimo prietaisai, dėlionės, loto, spalvoti karoliukai, magnetinės lentos ir kt. Informacinės komunikacinės technologijos.</p>	<p>Parenka tikslines ir veiksmingas priemones, atsižvelgdamas į vaikų veiklos specifiką. Sudaro kuo įvairesnes galimybes vaikui atsiskleist per simbolius. Padeda vaikui rasti matematinį sprendimą, įgūdžiams stiprinti formuoja matematinius klausimus. Vaikų pasirinktą veiklą panaudoja matematikos sąvokų įtvirtinimui. Sudaro sąlygas vaikui įgyti prekybos ir mainų patirties.</p>
5-6 m.	<p><u>Pažinimas</u> Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pažinti save (savo kūno sandarą, plėtoti savo gebėjimus, plėtoti ryšius su kitais žmonėmis); - suprasti žmogų kaip gamtos ir visuomenės dalį, gamtos reiškinių kilmę; - pažinti artimiausią daiktinę, socialinę aplinką (daiktus, žmones, jų gyvenimo būdą, kultūros reiškinius, techniką ir technologijas); - derinti ankstesnes žinias su naujomis; - ilgam įsitraukia į veiklą, ją plėtoja, geba ją pratęsti po tam tikro laiko. 	<p>Tyrinės savo kūną, kūno galimybes žaisdami vaidmeninius žaidimus, sportuodami, laipiodami po medžius. Domėsis žmogaus kūno sandara, žeme, jos paviršiumi, dangaus kūnais. Stebėdami vaikai tyrinės aplinką, kaup patirtį visais pojūčiais. Mokysis žaisdami, stebėdami kitus vaikus ir suaugusius. Kartu su tėvais keliaus pažindami gimtinę, kitas šalis (papročius, tradicijas, kultūrą).</p>	<p>Informacinės komunikacinės technologijos, techniniai žaidimai ir žaislai, maketai, žemėlapiai, gaubliai, enciklopedijos, knygos, žinynai, herbariumai, įvairių daiktų kolekcijos, valstybės simboliai.</p>	<p>Aiškina reiškinius su kuriais vaikai susiduria, skatina diskutuoti, stebėti, tyrinėti, eksperimentuoti. Sudaro sąlygas vaikui įgyti prekybos ir mainų patirties. Padeda vaikui pajusti, prisiimti dalį atsakomybės už artimiausią aplinką, jos kultūrinės vertybes. Skatina vaiką dalintis savo sumanymais su kitais vaikais ir kartu juos įgyvendinti. Organizuoja ekskursijas, keliones po Lietuvą.</p>

	- pažinti gimtinę (jos regionus, gamtovaizdį, architektūrą, istoriją).			
--	--	--	--	--

Komunikavimo kompetencija (sakininė ir rašytinė kalba, meninė raiška, savikontrolė)

Amžius	Gebėjimai	Vaiko veiksenos	Priemonės	Pedagogo veikseną ir metodai
3-4 m.	<p><u>Kalba</u> Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kalbėti trumpais sakiniais, noriai bendrauti, pasakoti trumpas istorijas, deklamuoti eilėraščius, įsivaizduoti; - klausyti ; - reikšti mintis žodžiais; - klausinėti ir atsakinėti klausimus; - atpažinti knygelėlių iliustracijų objektus, „skaityti“; - vertikaliai ir horizontaliai keverzoti, piešti apskritas ir tiesias linijas, „karakulius“. 	<p>Vartys knygeles, domėsis paveikslėliais, klausinės. Deklamuos trumpus eilėraščius. Kurs įvairius žodžių junginius, nedidelius siužetinius pasakojimus, daineles, rimuoja, „pravardžiuoja“. Žais „pokalbius telefonu“. Žaisdami pavadinis spalvas, skaičius, raides, vartos naujai išgirstus žodžius.</p>	<p>Saviraišką skatinančios priemonės. Kompiuteris, spausdintuvas. Knygų, atvirukų gamybos priemonės, pasakoriaus kėdė. Knygos, audio įrašai, ausinės, diktofonas.</p>	<p>Puoselėja vaiko komunikacines galias, pagarbiai išklauso vaiką ir drąsina kalbine raiška. Skiria pakankamai laiko dialogui su vaiku, jo atsakymams, reakcijoms, refleksijai. Suplanuoja, parenka priemones ir sukuria aplinką, skatinančią vaikų kalbinę raišką. Skatina vaiką kalbėti, reikšti mintis žodžiu, ugdo žodingumą, atmintį nuolat šnekėdamasis su juo.</p>
4-5 m.	<p>Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kalbėti, pasakoti išplėstiniais sakiniais, vartoti įvairiausias gramatines žodžių formas ir junginius, nuolat klausinėti, klausyti, daryti išvadas; - savo mintis reikšti ne tik paprastais, bet ir sudėtiniais sakiniais; - Įsiminti ir „perskaityti“ savo vardą, paveikslėlius; - Keverziant parašyti realių raidžių elementus; Kopijuoti raides ir žodžius, parašyti vardą, domėtis raidėmis. 	<p>Žais žodžiais, kurs naujus žodžius, pasakos, klausinės, klausysis, darys išvadas, imituos skaitymą, rašymą. Kurs ir deklamuos eilėraščius. Seks girdėtas pasakas, kurs savo, keis pasakos pradžią, pabaigą, įvykių seką. Manipuliuos raidėmis, kopijuos įvairias figūras, ornamentus. Vartys knygeles, žurnalus, komentuos.</p>	<p>Priemonės, skirtos knygų gamybai, paveikslėliai, „bibliotekėlė“, kompiuteris ir spausdintuvas, įvairios formos ir raidės, trafaretai, raidžių žaidimai.</p>	<p>Vaikų žodynui turtinti, tikslinti ir plėsti panaudoja artimiausią vaiko aplinką. Skatina vaiką pasakoti, išsakyti savo ir išklausti kito nuomonę, pasiginčyti. Savo pavyzdžiu įkvepia norą vaikus deklamuoti, eiliuoti, žaisti įvairius kalbos žaidimus. Užrašo vaikų kalbą, pasakojimus.</p>
	<p>Kalba Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pasakoti ilgas istorijas, savo paties 	<p>Pažindami pasaulį vaikai tikslins ir plės savo žodyną. Žais žodžiais (kuria</p>	<p>Simbolių lentelės, magnetinės lentos ir raidės,</p>	<p>Skatina vaiką kalbėti, reikšti mintis žodžiu, ugdo žodingumą, atmintį nuolat</p>

5-6 m.	<p>patirtus, matytus įvykius;</p> <ul style="list-style-type: none"> - skirti realybę nuo fantazijos; - perskaityti savo vardą; - domėtis spausdintu žodžiu, rašto ženklais, simboliais; - atpažinti, kopijuoti keletą parašytų žodžių; suprasti, kad tą patį žodį galima perrašyti skirtingu šriftu. <p>Garsiai svarstyti savo planuojamos veiklos eigą, pranešti draugams, klausinėja, domisi, kas išgirsta, matyta, pajausta.</p>	<p>naujus žodžius, ieško panašiai skambančių, besirimuojančių žodžių).</p> <p>Fantazuos, pasakos nebūtas istorijas.</p> <p>Kurs skaičiuotes, eilėraščius, garsų pamėgdžiojimus, greitakalbes, įvairius žaidimus, įterpdami kitų tautų, tarmiškų žodžius.</p> <p>Klausinės naujai išgirstų žodžių reikšmės, „rašys“.</p>	<p>knygos, raidynai, trafaretai ir kt.</p> <p>Knygos įvairiomis kalbomis.</p> <p>Kompiuteris, spausdintuvas, diktofonas.</p>	<p>šnekėdamasis su juo, išklausydamas.</p> <p>Drąsina tyrinėti sakininę ir rašytinę kalbą, pritaikyti kasdienėje vaiko veikloje.</p> <p>Siūlo kūrybinius projektus kelių vaikų grupėms.</p> <p>Sudaro galimybes lankytis bibliotekoje, knygyne, teatre, muziejuose.</p> <p>Sudaro kuo įvairesnes galimybes vaikui atsiskleisti per simbolius.</p>
--------	--	---	--	---

o

Meninė kompetencija (meninė raiška, kūrybiškumas, estetiškas suvokimas)

Amžius	Gebėjimai	Vaiko veiksenos	Priemonės	Pedagogo veiksmas ir metodai
3-4 m	<p><u>Dailė</u> Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - laisvai reikšti save daile, dėlioti linijinius „piešinius“, ornamentus iš pagalbinių medžiagų; - piešiniuose naudoti regimos informacijos vaizdus: grafinius ženklus, raides, skaičius, rodykles ir kt. - piešti įvairias geometrines, laisvo kontūro formas. 	<p>Eksperimentuos atrasdami įvairius raiškos būdus (laisvai, plačiais mostais, abiem rankomis vienu metu arba pakaitomis pieš su įvairiomis dailės priemonėmis ant didelių matmenų ant didelių popieriaus lapų, pagaliuku ant sniego, smėlio, kreida ant lentos.</p> <p>Žais kieme, grupėje su moliu, sniegu, gamtine medžiaga.</p>	<p>Meninės raiškos priemonės, įvairios medžiagos, įvairių dydžių molbertai, pasigaminti dažai iš pačių surinktos gamtinės medžiagos.</p>	<p>Pasiūlo vaikams įvairias menines saviraiškos priemones bei būdus. Sukuria kūrybinę aplinką, skatina vaikų originalumą.</p>
	<p><u>Muzika</u> Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - išgirsti ir skirti natūralių (gamtos) ir žmogaus skleidžiamų muzikinių garsų pasaulį; - išmokti nesudėtingų, liaudies ir kitų dainelių tekstus, atkartoti girdėtą melodiją, šokti, 	<p>Klausys, įsijaus, atkurs gamtos „muziką“.</p> <p>Linguos, šokinės muzikos taktu.</p> <p>Dainuos, niūnius vaikiškas, liaudies ir savos kūrybos daineles.</p> <p>Gros nesudėtingais muzikos instrumentais.</p>	<p>Lazdelės, akmenukai, trinkelės, įvairūs būgneliai, barškučiai, muzikiniai žaislai, muzikiniai įrašai.</p>	<p>Sudaro sąlygas vaikui susipažinti su dainomis, rateliais ir žaidimais (lietuvių kalendorinės dainos, kitų tautų liaudies dainos, kompozitorių dainos vaikams, populiaros pramoginės dainos).</p>

	eiti ratelius; - suploti nesudėtingą ritmą.	Klausysis įvairaus žanro ir įvairių tautų muzikinių kūrinių.		Nuolat skatina ritmingus viso kūno judesius.
	<u>Drama</u> Gebėti: - spontaniškai laisvai žaidžiant išreikšti savo įspūdžius, išgyvenimus, socialinę patirtį; - kurti vaidmenis, imituojant pažįstamus asmenis, gyvūnus.	Pantomima reikš jausmus, perduos mintis bei parodys veiksmus gestais ir judesiais. Imituos kasdieninius veiksmus (rankų plovimą, dantų valymą ir kt.), mėgdžios gyvūnų judesius.	Vaidmens reikmenys, dekoracijų detalės, tikri daiktai ir jų pakaitalai, įvairaus dydžio veidrodžiai.	Padeda įsitraukti į pantomimą, žadina vaiko vaizduotę, skatindamas parodyti veikėjų kūno judesius ir veido išraiškas. Vaidybą sieja su kita ugdomąją veikla, įtraukia tėvus.
4-5 m.	<u>Dailė</u> Gebėti: - piešti linija, atpažįstamus objektus; - kurti tautinių motyvų ornamentus; - pastebėti ir atrasti spalvų pasaulį; - išreikšti save spalva, linija, įvairiomis dailės technikomis; - vaizduoti žmones ir papasakoti ką nupiešė; - sutvarkyti savo darbo vietą (išpilti vandenį iš indelio, išplauti teptuką, nusiplauti rankas).	Eksperimentuos su įvairiausia medžiaga. Spalvą renkasis priklausomai nuo savo emocinės būsenos, nesiedamas jos su tikrove. Vaizduos piešiniuose kompiuterinių žaidimų, animacinių filmų herojus, atkurs jų nuotykius, perteiks filmo charakterį, dvasią, improvizuos matyto filmo, žaidimo tema.	Senovinė lietuvių apranga, austos juostos, audiniai, dėžės, laikraščiai, lazdelės, šakelės, medžio drožlės, putplastis, sagos, sėklos, siūlai ir kt.	Supažindina vaikus su lietuvių liaudies ir kitų tautų menu. Sudaro puikias sąlygas ugdyti meninius sugebėjimus, leisdamas vaikui laisvai ir savarankiškai kurti. Leidžia savarankiškai pasirinkti meno rūšį, medžiagas ir priemones. Ugdo jautrumą spalvai. Suteikia galimybę vaikui kasdien piešti ir tapyti.
	<u>Muzika</u> Gebėti: - skirti muzikinius ir nemuzikinius garsus; - iš klausos atlikti ritminius ir melodinius pratimus; - dainuoti, kurti daineles; - groti, kurti melodijas; - šokti, improvizuoti pagal muziką.	Klausysis įvairių nuotaikų, stilių, skirtingų instrumentų, balso įrašų ir gyvos muzikos. Kurs melodiją trumpiems tekstams, dainuos žaisdami, piešdami. Organizuos „koncertus“ grupės vaikams.	Instrumentai (profesionalūs ir rankų darbo), muzikinis grotuvas, mikrofonas, muzikiniai įrašai, muzikinės knygos.	Kuria sąlygas vaiko garsinei saviraiškai bei muzikinei kūrybai. Skatina muzikuoti, dainuoti. Pastebi talentus, bendradarbiauja su tėvais juos ugdam.
	<u>Drama</u> Gebėti: - įvaldyti charakterinius pantomimos judesius;	Bandys savarankiškai kurti žaidimų siužetus. Gamins kaukes, dekoracijas, vaidins.	Priemonės, kurios padeda vaikams išsiugdyti	Drąsina vaiką pasitikėti savimi, laisvai improvizuoti. Ieško būdų

	<ul style="list-style-type: none"> - sugyventi pasakų veikėjus; - vaidinti, kalbėti, deklamuoti su intonacija. 	<p>Atkurs būdingą veikėjo eiseną, judesius, kalbos manierą, jos tempą. Inscenizuos girdėtų lietuvių liaudies ir kitų tautų pasakų siužetus.</p>	<p>vaidybinius gebėjimus (pasakų knygos, įrašai, pirštukų žaidimai ir kt.)</p>	<p>atsiskleisti vaiko individualumui. Padeda pasirinkti priemones, kurias naudojant gimsta vaidybos kalba. Parodo pavyzdį, kaip valdyti lėles. Kartu su tėvais organizuoja išvykas į lėlių teatrą.</p>
5-6 m.	<p><u>Dailė</u> Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pastebėti spalvas, jų atspalvius, linijas, įvairias formas, erdvinį išsidėstymą; - eksperimentuoti popieriaus lape, smėlyje, sniege, vandenyje, ant asfalto ir pan.; - pinti juostas, kurti erdvinės kompozicijas (panaudojant gamtinę medžiagą); - iškirpti, apkirpti ir priklijuoti. 	<p>Stebės aplinką, atpažins gamtos spalvas, apmąstys ir išreikš išpūdžius meninėmis priemonėmis. Pieš atspindėdamas savo vidinį pasaulį, išgyvenimus. Išbandys netradicinius kūrybinės veiklos būdus (audžia, piešia ant šilko, medžio, akmenų, lipdo iš molio, modelino, vaško, aplikuoja, vers iš šiaudų, kurs, karpys karpinius ir pan.).</p>	<p>Meno dirbiniai, žymių meno kūrybinių reprodukcijos, knygelių iliustracijos, gamtinė medžiaga (šakos, sėklos, džiovinti augalai), muzikos įrašai.</p>	<p>Pasitelkdamas įvairias menines priemones, ugdo vaikų estetinę ir dorovinę pasaulėjautą, tautinę savimonę. Išradingai palaiko dailės kūrybos procesą (drąsina, skatina, tinkamai vertina įdėtas pastangas ir pan.). Ieško galimybių praturtinti vaiko patirtį (apie žmones, gyvąją ir negyvąją gamtą), organizuodamas įvairias išvykas, ekskursijas, stebėjimus gamtoje, projektinę veiklą ir pan.</p>
	<p><u>Muzika</u> Gebėti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dainuoti paprastas daineles, ratelius ir muzikinius žaidimus, dainuoti skirtingu garsumu, skirtingu tempu; - improvizuoti, kurti melodinius motyvus, groti paprasčiausiais instrumentais, atlikti ir kurti ritminius motyvus; - suvokti, jog muzika mums „kalba“ apie kito žmogaus jausmus, 	<p>Rinksis ir klausysis muzikinių įrašų pagal savo nuotaiką. Noriai dainuos išbandys savo balso galimybes, žais balsu. Mėgdžios draugą, pedagogą. Gaminsis paprastus instrumentus iš buities atliekų. Atliks nesudėtingus lietuvių liaudies ir kitų tautų šokių elementus. Dalyvaus muzikiniuose konkursuose,</p>	<p>Molinukai, švilpynės, įvairūs žaisliniai, klavišiniai instrumentai. Pačių vaikų pasidaryti instrumentai. Muzikos įrašai, mikrofonai, diktofonai.</p>	<p>Kuria sąlygas vaikų garsinei saviraiškai bei muzikinei kūrybai. Pedagogas skatina vaikus aptarti, vertinti savo išgyvenimus. Pastebi talentus ir drąsina vaikus panaudoti savo kūrybiškumą, puoselėti galimybes atsiskleisti. Organizuoja šventinius renginius,</p>

	išgyvenimus ir išreikšti ją daina bei judesiu.	festivaliuose, šventėse.		pramogas, vakarones kartu su tėvais.
	Drama Gebėti: - improvizuoti trumpas vaidybinės scenas, kurti įvairius siužetus, žaisti lėlių teatrą, pasiskirstyti vaidmenimis, kurti dekoracijas, ruošti kostiumus; - perteikti savo pasaulio supratimą ir požiūrį; - išraiškiai su intonacija deklamuoti.	Rinksis kūrinį, vaidmenį, partnerį, kurs aplinką. Naudos bežodes ir žodines (intonacines) priemones, susijusias su pojūčiais (uostyti, lytėti, girdėti, ragauti, matyti). Vaidins „persikūnydami“ (į saulę, mėnulį, ugnį, vandenį, vėją ir t.t.). Vaidins darželio tradicinėse, tautinėse, šeimos šventėse.	Priemonės vaiko saviraiškai (meninės priemonės, muzikiniai įrašai, įvairios lėlės, kostiumų detalės, pasakų knygos ir kt.). Vaikų pasigamintos teatro lėlės.	Sukuria palankų grupės mikroklimatą. Skatina vaiko saviraišką, improvizaciją įvairiomis vaidybos priemonėmis. Kuria lygiavertį bendravimą grupėje. Stengiasi pastebėti keblumus ir ieško, kaip geriausia individualiai juos įveikti. Bendradarbiauja su tėvais.

Kalbos, kalbėjimo ar kitų komunikacijos sutrikimų turinčio vaiko individualios kalbos ugdymo gairės

Trijų – penkerių metų

Amžius	Klausos dėmesio ir foneminio suvokimo pradmenų ugdymas	Artikuliacijos aparato rengimas garsams tarti	Kalbos supratimo ir gebėjimo kalbėti skatinimas	Rišliosios kalbos pradmenų ugdymas
1	2	3	4	5
3-4 m.	Reaguoti į aplinkos ir žaislų skleidžiamus garsus. Nustatyti garso sklidimo vietą ir eiti ta kryptimi Reaguoti į garsažodžius sutartu ženklu. Pakartoti nesudėtingą ritminę užduotį. Skirti nurodytą garsą nuo aplinkos garsų Skirti du skirtingus garsažodžius.	Skatinti atlikti žandikaulio, lūpų ir liežuvio nevalingus judesius Pamėgdžijant logopedą, imituoti nurodytų garsų tarimą. Pamėgdžijant logopedą, vėliau pagal instrukciją, atlikti artikuliacijos aparato mankštą	Orientuojantis į temos kalbinę medžiagą, savarankiškai arba kartu su logopedu atlikti nurodytas užduotis, pavadinant naudojamus daiktus, įvardijant veiksmus, daiktų požymius. Skatinti reikšti savo jausmus įvairiais garsais, žodžiais. Kurti savus žodžius, trumpus žodžių junginius.	Žaidžiant, veikiant pagal gebėjimus tarti visą žodį, jo pradžią, pabaigą ar garsažodį. Pagal gebėjimus pavadinti paveikslėlius, matomus veiksmus. Dalyvauti supaprastintų kūrinėlių inscenizacijose, kalbėti veikėjų žodžiais. Skatinti kalbėjimą sakiniiais. Klaudyti ir pagal gebėjimus mokytis dainelių, eilėraščių, pasakėlių.
4-5 m.	Skirti aplinkos garsus. Reaguoti į tylų ir garsų kalbėjimą. Skirti nurodytą	Atlikti pamėgdžijant ir pagal instrukciją kramtymo, rijimo judesius įvairiu	Gausinti aktyvųjų ir pasyvųjų žodyną žodžiais ir jų junginiais pagal savaitės temos	Skatinti bendrauti, kalbėti trumpais sakineliais, pasakoti patirtus įspūdžius, trumpas istorijas.

	<p>kalbos garsą nuo aplinkos garsų. Skirti nurodytą kalbos garsą nuo kitų kalbos garsų. Skirti skiemenis sunuodytu garsu nuo kitų skiemenų. Skirti žodžius kurie prasideda atvirais skiemenimis su nurodytais garsais.</p>	<p>tempu. Skatinti atlikti žandikaulio, lūpų, liežuvio valingus judesius pagal logopedo pavyzdį, vėliau pagal žodinę instrukciją. Imituoti nurodyto garso tarimą bei jį tarti. Kartoti skiemenis nesudėtingus žodžius su mokomu garsu.</p>	<p>kalbinę medžiagą. Kartoti arba skatinti savarankiškai įvardinti įvairių daiktų, žaislų, jų požymių, veiksmų su jais pavadinimus. Skatinti kalbėjimą sakinukais. Atpažinti knygečių iliustracijų objektus.</p>	<p>Plėsti sakinius apibūdinant žaislus, daiktus, įvardijant kelis atliekamus veiksmus bei judesius, vartojant jungtukus. Klausytis, suprasti ir atsakyti į klausimus rišlaus teksto žodžiais ir sakinukais. Atsakyti į klausimą dviem, trimis sakiniais. Užbaigti pradėtą sakinį įvardijant objektą ar veiksmą. Apibūdinti du objektus juos lyginant. Atsakyti į priežasties klausimus trumpu sakiniu. Pagal gebėjimus mokytis mintinai proginius eilėraštkus, dainuoti daineles. Žaidžiant judesiais atliepti teksto žodžius. Klausyti, sekti pasakėles jas inscenizuojant.</p>
--	--	--	--	--

Penkerių - šešerių metų

Amžius	Garsinės analizės ir sintezės mokymas	Žodyno turinimas	Gramatinės kalbos sandaros formavimas	Rišliosios kalbos ugdymas
1	2	3	4	5
5-6 m.	<p>Skirti aplinkos ir kalbos garsus. Skirti nurodytą garsą kalbos garsų, skiemenų eilėje. Skirti žodžius, kuriuose yra nurodytas garsas. Skirti panašiai skambančius garsus: e-a, i-y, f-v, u-ū, p-b, t-d, k-g, s-z, s-š, š-č, r-l, s-c, dz-dž, ch-h, e-ie, o-uo; skirti skiemenis ir žodžius su jais, nurodyti pirmąjį garsą žodyje.</p>	<p>Prisiminti ir plėsti sąvokas pagal pasirinktas savaitės temas. Įvardinti daiktus, jų požymius pagal dydį, formą, spalvą, skonį. Įvardinti atliekamus ir paveikslėlyje pavaizduotus veiksmus. Vartoti žodžius su mažybinėmis priesagomis. Vartoti žodžius, reiškiančius</p>	<p>Kalboje vartoti vyriškos ir moteriškos giminės įvairių linksnių daiktavardžius ir būdvardžius. Vartoti visų laikų veiksmažodžius. Vartoti veiksmažodžių liepiamąją nuosaką. Kalboje vartoti laiko, vietos ir priežastiesrieveiksmius. Sudarinėti 3-jų laipsnių būdvardžius.</p>	<p>Atsakyti į klausimus vientisiniu išplėstiniu sakiniu su pažyminiais ir papildiniais. Atsakyti į klausimus pagal siužetinį paveikslą. Atkurti girdėtą pasakojimą logopedei padedant klausimais. Pagal logopedės pasakojimo pavyzdį pasakoti apibūdinamuoju pasakojimu.</p>

	<p>Nustatyti paskutinį garsą žodyje. Atlikti 2 garsų skiemenų analizę ir sintezę. Analizuoti 3 garsų garsažodžius, žodelius. Nustatyti garso vietą žodyje (pradžioje, gale).</p>	<p>būsimąjį laiką. Vartoti vaizdingus posakius, sinonimus, mėgdžioti gyvūnų balsus. Sudaryti ir vartoti sudurtinius žodžius.</p>	<p>Kalboje derinti vyriškos ir moteriškos giminės skaitvardžius su būdvardžiais ir daiktavardžiais. Vartoti kiekinius ir kelintinius skaitvardžius derinant juos su daiktavardžiais. Sudarinėti priesaginius daiktavardžius ir būdvardžius. Sudarinėti ir kalboje vartoti dalyvius ir pusdalyvius. Vartoti sudėtinius sakinius su jungtukais o, bet. Sudarinėti priešdėlinius daiktavardžius ir veiksmažodžius.</p>	<p>Pasakoti atkuriamuoju pasakojimu iš asmeninės patirties. Pasakoti pagal logopedo sudarytą planelį. Sudaryti išplėstinius sakinius lyginant 2,3 daiktus. Sudarinėti vientisinius išplėstinius sakinius, vartojant skaitvardžius, būdvardžius ir daiktavardžius. Sudaryti ir vartoti sakinius su dalyviais, pusdalyviais, jungtukais o, bet. Bendrauti dialogu.</p>
--	--	--	---	--

Sutrikusios raidos vaikų ikimokyklinio ugdymo gairės

Trijų – penkerių metų

Sutrikimas Amžius	Pažinimų, gebėjimų ugdymas (suvokimas, dėmesys, atmintis, mąstymas)	Bendravimo ir kalbos ugdymas (bendravimas ir kalba, kalbos supratimas, ekspresyvioji kalba)	Motorikos lavinimas (artikuliacinė, smulkioji, bendroji)
<p>Kompleksinis sutrikimas 3-4 m. 4-5 m.</p>	<p><u>Regimasis suvokimas</u> Regėjimu suvokti spalvą ir formą. Skirti dvi spalvas, vėliau tris, keturias. Suvokti formas – apvalus, kampuotas. Suvokti dydžių skirtumus <u>Spalvos</u> Atrinkti spalvą pagal pavyzdį. Palyginti spalvas. Rasti nurodytą spalvą. <u>Forma</u> Rasti tokią pat formą, pridėti, uždėti. Pagal pavyzdį išrinkti.</p>	<p><u>Bendravimas ir kalba</u> Formuoti gebėjimus bendraujant su suaugusiais garsais, garsažodžiais, žodžiais, žodžių junginiais. Malonūs kreipiniai, šypsena. Nuotaikų kaitas suvokti. Išlaikyti akių kontaktą. Stebėti nuotraukas, paveikslėlius. Improvizuoti, matant save veidrodyje. Žaisti žaislais. Klausytis įvairių skleidžiamų garsų.</p>	<p><u>Artikuliacinė</u> Klausyti garsų. Suvokti klausą. Atlikti artikuliacinio aparato motorikos lavinimo pratybas – pasyvią arba aktyvią mankštą. Taisyklingai kvėpuoti. <u>Smulkioji motorika</u> Lavinti riešo, rankų pirštų judesius bei veiksmus. Smulkiosios motorikos lavėjimą skatinti per įvairių vaikų veiklą gamtoje ir patalpoje. Smulkiosios motorikos</p>

<p>Įvairias medžiagas panaudoti formų darymui, dėliojimui.</p> <p style="text-align: center;"><u>Dydis</u></p> <p>Dydžiai pagal pavyzdį, pagal žodinę instrukciją. Lyginti dydžius gretinant,, įdedant, rikiuojant. Suprasti įvairias dydžių sąvokas.</p> <p><u>Erdvės ir laiko suvokimas</u></p> <p>Orientuotis erdvėje pagal įvairias dėlionės, pagal pavyzdį, pagal žodinę instrukciją. Orientuotis popieriaus lape. Suvokti paros, metų laikus. Suvokti kas vyksta atitinkamu laiku.</p> <p style="text-align: center;"><u>Girdimasis suvokimas</u></p> <p>Išgirsti, pažinti gyvosios ir negyvosios gamtos, buities, muzikinius garsus. Iš klausos skirti, parodyti. Mėgdžioti įvairius garsus. Kartoti garsais, garsažodžiais, šūksniais, ritmu. Atlikti nurodytus veiksmus.</p> <p style="text-align: center;"><u>Lytėjimo suvokimas</u></p> <p>Įvairius paviršius pažinti palytint. Temperatūrų skirtumus suprasti. Atpažinti apčiuopiant, uodžiant, ragaujant.</p> <p style="text-align: center;"><u>Dėmesys</u></p> <p>Stebėti aplinką, klausytis, veikti. Išlaikyti dėmesį žaidybinėje veikloje. Suprasti veido išraiškos, tempo skirtumus.</p> <p style="text-align: center;"><u>Atmintis</u></p> <p>Įsiminti veiksmus, veiksmų eigą, nuoseklumą.</p>	<p>Tvarkytis, susitvarkyti. Žaisti, šokti, mėgdžioti, atsiliepti. Padėti draugui. Rasti savo vietą.</p> <p style="text-align: center;"><u>Kalbos supratimas</u></p> <p>Susieti objektą ar veiksmą su sąvoka, formuojant vizualinius-motorinius, audiovizualinius ryšius. Atlikti veiksmus mėgdžiodant. Atlikti užduotį pagal vieno žodžio instrukciją ir rodomąjį gestą. Suprasti kreipinius, prašymus, nurodymus, pageidavimus. Atlikti kuo daugiau veiksmų. Suprasti klausimą, mėgdžioti pedagogo veiksmą. Suprasti klausimą „kodėl?“ Suprasti veiksmažodžių laikus, asmenis, liepiamąją nuosaką. Lyginti daiktų kokybę, kiekybę. Suprasti būdvardžių laipsnius, kiekinius skaitvardžius. Suvokti priešingą žodžio reikšmę. Išklaudyti žodinę instrukciją, ją vykdyti. Klausyti ir suprasti sakiuką, skaitomą tekstelį, siužetinių paveikslėlių pasakojimą, pasakėlę. Suprasti prašymą, draudimą.</p> <p style="text-align: center;"><u>Ekspresyvioji kalba</u></p> <p>Klausyti tariamo garso, mėgdžioti tariant lydymą, atspindimą kalba. Lavinti taisyklingą kvėpavimą. Mėgdžioti gamtos garsus, gyvūnų garsus.</p>	<p>lavinimą sieti su vizualine- motorine koordinacija. Riešo, rankų pirštų judesius sieti su artikuliacine motorika, formuoti audiovizualinius ryšius.</p> <p style="text-align: center;"><u>Bendroji motorika</u></p> <p>Tobulinti pagrindinius kūno judesius. Stiprinti raumenų grupes. Tobulinti kūno statinę ir dinaminę pusiausvyrą. Lavinti judesių vikrumą, tempą, plastiškumą. Judesių koordinaciją sieti su orientacija erdvėje (pagal galias). Žaisti muzikinius žaidimus. Jausti ritmą, grojant muzikiniais instrumentais. Orientuotis judesy, laiku reaguoti. Žaisti žaidimus, įtakojančius vaiko kalbos supratimą, norą reikšti emocijas garsais, garsažodžiais, žodžiais, sakiniukais. Aktyvinti bendravimą, girdimą suvokimą, mąstymą. Laikytis žaidimo taisyklių (suprasti). Suvokti priežastis ir pasekmes.</p>
--	---	--

	<p>Suprasti žaidimo eigą, žinoti kas seka toliau.</p> <p><u>Mąstymas</u></p> <p>Suvokti, kaip siekiamas rezultatas.</p> <p>Atlikti veiksmą pagal žodinę instrukciją.</p> <p>Sudėti paveikslėlį iš dalių.</p> <p>Analizuoti, klasifikuoti.</p> <p>Nustatyti erdvinę padėtį.</p> <p>Tyrinėti, grupuoti, rūšiuoti pagal žodinę instrukciją.</p> <p>Suvokti priežastis ir pasekmes.</p>	<p>Tarti garsus, garsažodžius, skiemenis, žodelius.</p> <p>Sakyti, kartoti dviskiemenius žodžius.</p> <p>Jungti žodžius į žodžių junginius.</p> <p>Atsakyti į klausimus (pagal gebėjimus – emociniais šūksniais, garsais, garsažodžiais, žodžiais, žodžių junginiais).</p> <p>Įvertinti įvairias kalbines situacijas.</p> <p>Vartoti daiktavardį, būdvardį, veiksmažodį ir (pagal galimybes) kitas kalbos dalis.</p> <p>Išmokyti eilėraščių.</p>	
--	---	--	--

Penkerių – šešerių metų

Sutrikimas, amžius	Pažinimų, gebėjimų ugdymas (suvokimas, dėmesys, atmintis, mąstymas)	Bendravimo ir kalbos ugdymas (bendravimas ir kalba, kalbos supratimas, ekspresyvioji kalba)	Motorikos lavinimas (artikuliacinė, smulkioji, bendroji)
Kompleksinis 5-6 m.	<p><u>Regimasis suvokimas</u></p> <p>Regėjimu suvokti pagrindines spalvas ir jas pavadinti (jei geba), dydžius, formas.</p> <p><u>Spalvos</u></p> <p>Palyginti spalvas.</p> <p>Sudėlioti pagal žodinę instrukciją.</p> <p>Daryti darbelius įvairių spalvų deriniais.</p> <p><u>Forma</u></p> <p>Pažinti pagrindines formas.</p> <p>Įvardinti, palyginti, pridėti, uždėti, rūšiuoti.</p> <p>Pagal žodinę instrukciją nupiešti atitinkamą formą.</p> <p>Palyginti daiktus, daržoves, vaisius su jų atitinkančiomis formomis.</p> <p>Tyrinėti, surasti, piešti, aplikuoti, dėlioti įvairias formas.</p> <p>Lyginti brėžinį ir konstrukciją.</p> <p><u>Dydis</u></p> <p>Dydžių sąvokos.</p> <p>Dėlioti pagal eilę, pagal žodinę instrukciją be eiliškumo.</p>	<p><u>Bendravimas ir kalba</u></p> <p>Bendrauti žaidžiant žaidimus.</p> <p>Suprasti žodžius ir žodžių junginius.</p> <p>Kreiptis į draugus vardais, pagal galias reikšti savo mintis, emociškai bendrauti įvairiomis komunikacijos priemonėmis: kalba, mimika, judesiu, gestu ir kt.</p> <p>Stebėti, tyrinėti, džiaugtis.</p> <p>Žaisti siužetinius vaidmeninius žaidimus.</p> <p>Suprasti ir branginti gimtąją kalbą.</p> <p><u>Kalbos supratimas</u></p> <p>Suprasti žodžius ir žodžių junginius.</p> <p>Suprasti paklausimus.</p> <p>Išklausti žodinės instrukcijos.</p> <p>Suprasti veiksmų</p>	<p><u>Artikuliacinė</u></p> <p>Lavinti artikuliacinį aparatą – atlikti įvairius artikuliacinio aparato motorikos lavinimo pratybas.</p> <p>Taisyklingai tarti garsus, atvirus, uždarus skiemenis.</p> <p>Įtvirtinti taisyklingą garsų tarimą skiemenyse, žodžiuose, sakiniuose, rišliojoje kalboje.</p> <p><u>Smulkioji motorika</u></p> <p>Lavinti riešo, rankų pirštų judesius bei veiksmus.</p> <p>Laikytis kontūro linijos.</p> <p>Imti dviem pirštais smulkius žaisliukus.</p> <p>Piešti, kirpti, klijuoti.</p> <p>Aplikuoti, apibrėžti, spalvinti, brūkšniuoti.</p> <p>Kirpti geometrines</p>

<p>Rūšiuoti, išrinkti, kirpti, aplikuoti, dėlioti. Padaryti brėžinį pagal žodinę instrukciją. <u>Erdvės ir laiko suvokimas</u> Orientuotis laike – para, mėnuo, metai ir kt. Orientuotis erdvėje – artimoje aplinkoje, gamtoje, atlikti veiksmus. Apibūdinti statinio dalių erdvinę padėtį. Konstruoti pagal pavyzdį, brėžinį, žodinę instrukciją. Analizuoti konstrukcijos elementus. Stebint gamtą suvokti laiką. <u>Girdimasis suvokimas</u> Pažinti gamtos, gyvūnų garsus, juos pasakyti, pakartoti. Pažinti draugų balsus. Skirti vieną garsą (gamtos) nurodytą. Klaudyti garsus, diferencijuoti. Klaudyti muzikos garsų skambėjimo, išgirsti grožį. Palyginti 2-3 instrumentų skambesį. Girdėti tariamus garsus, kartoti, girdėti nurodytą garsą, pirmą garsą, paskutinį, vidurinį. <u>Lytėjimo suvokimas</u> Pažinti, skirti įvairaus dydžio, formos, faktūros daiktus. Jausti temperatūrų skirtumus. Suprasti čiupinėjant, ragaujant, uostant, keliant. Jausti skonį bei kvapą. <u>Dėmesys</u> Stebėti aplinką, tyrinėti daiktus. Stebėti skirtumus bei panašumus. Sukoncentruoti ir išlaikyti dėmesį. Klaudyti ir pastebėti. <u>Atmintis</u> Įsiminti 2-3 požymius. Įsiminti veiksnių eigą. Stebėti, tyrinėti, suprasti nuoseklumą. Įsidėmėti instrukciją. Įsiminti planuojamos konkrečios veiklos nuoseklumą.</p>	<p>nuoseklumą, sąvokas, požymius. Suprasti skaitimo teksto prasmę. Suvokti priežastis ir pasekmes „kodėl?“ Vykdėti 2-3 dalių žodines instrukcijas. Suprasti žaidimo taisykles, eiliškumą. <u>Ekspresyvioji kalba</u> Taisyklingai tarti izoliuotus garsus ir garsus skiemenyse. Tarti įvairius garsažodžius. Kalboje vartoti žodžius ir žodžių junginius. Kalbėti sakiniukais. Derinti linksnių galūnes. Taisyklingai vartoti įvardžius. Suprasti, pažinti, pasakyti daiktą, požymį, veiksnią ir pan. Apibūdinti nuoseklumą. Apibūdinti veikėją, veiksnią, gyvenamąją vietą. Tari garsus uždaruose, atviruose skiemenyse. Sakyti trumpą eilėraščiuką. Suprasti siužetinį paveikslėlį, apibūdinti jį. Suprasti, apibūdinti serijinių paveikslėlių įvykių nuoseklumą. Mėgdžioti gamtos garsus, paukščių balsus. Drąsiai reikšti mintis. Klausti ir atsakyti.</p>	<p>figūrėles dominuojančia ranka. Apvedžioti, piešti kamuotas, ovalias formas. Kopijuoti . Konstruoti- dėlioti iš lazdelių, kaladėlių pagal brėžinį, savarankiškai. <u>Bendroji motorika</u> Stiprinti raumenų grupes. Tobulinti judesius. Lavinti koordinaciją ir sieti ją su orientacija erdvėje. Žaisti muzikinius žaidimus, jausti ritmą, ploti. Judesy orientuotis, reikalui esant, prašyti pagalbos. Žaisti žaidimus, laikantis taisyklių. Apsisukti vietoje, eiti pirmyn, atgal, vorele. Pavieniui. Eiti užsimerkus, stovėti užmerktomis akimis, atmerktomis, pusiau užsimerkus – lavinant koordinuotus judesius. Keisti judėjimo tempą (gebėjimų lygmenį). Įveikti kelių esančias kliūtis. Susikibti rankutėmis, derinti judesius. Ritmiškai atlikti veiksmus imituojant įvairų darbą. Judesiaus imituoti gamtos reiškinius, žmonių darbus, gyvūnų veiksmus. Reaguoti į signalus.</p>
---	--	---

Išmokti eilėraščių. <u>Mastymas</u> Analizuoti ir apibūdinti. Nuosekliai planuoti. Analizuoti stebimo objekto sandarą. Atpažinti daiktą pagal žodinę instrukciją. Apibendrinti Gamtos reiškinių priežastys ir pasekmės.		
--	--	--

V. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Pagrindinis vertinimo tikslas – pažinti vaiką, nustatyti jo pasiekimų žingsnelius, numatyti ugdymo kryptis ir uždavinius. Kokybiškas programos vykdymas reikalauja kokybiško ugdymo. Vertinimas padeda išlaikyti ugdymosi tęstinumą, planuoti individualų darbą su vaikais. Renkant vaiko pasiekimų įrodymus svarbu kalbėti su vaikais apie tai, ką jie veikia, jaučia, mąsto, kaip jiems sekasi, kas jiems įdomu, ką jie jau žino, geba, ką dar norėtų sužinoti ir kt.

Programa padeda pedagogui vertinti kiekvieno vaiko kompetencijų lygmenį, kuris neatsiejamas nuo vaiko vystymosi raidos. Manoma, kad vaiko ar grupės pasiekimų vertinimas yra planavimo raktas.

Siekiant gerų vaiko ugdymo(si) rezultatų, reikalingas nuolatinis savo darbo vertinimas. Nuolatinis savo veiklos vertinimas įgalina pedagogą:

- Tobulinti profesinę kompetenciją;
- Siekti geresnių vaiko ugdymo(si) rezultatų;
- Patirti pasitenkinimą atliktu darbu.

Vaiko pasiekimai vertinami programos ugdymo turinyje numatytais siektiniais gebėjimais.

Vertinimo dažnumas. Vertinimas turi būti pastovus. Vaikas vertinamas du kartus per metus (mokslo metų pradžioje ir pabaigoje), nepamirštant ir nuolatinio vertinimo, jis fiksuojamas, bet kuriuo metu, kai auklėtojas pastebi naujai atsiradusį ar patobulėjusį vaiko gebėjimą, tokiu būdu vertinimo procesas yra natūralus ir gaunama pastovi informacija apie vaikų ugdymosi rezultatus ir jo pažangą, prireikus atliekami tarpiniai vaikų pasiekimų vertinimai.

Vertinimo dalyviai ir vykdytojai: auklėtojos, mokyklos specialistai, administracija, vaikai, tėvai. Pedagogas yra pagrindinis vaiko pasiekimo vertintojas, nes jis nori žinoti ar vaikas daro pažangą natūralioje kasdieninėje veikloje, siekdamas tęstinumo šiose vystymosi srityse (socialinio, sveikatos saugojimo, komunikavimo, pažinimo ir meninio ugdymo).

Vertinimo metodai:

- Vaiko stebėjimas;
- Veiklos ir kalbos fiksavimas;
- Vaiko kūrybos darbėlių analizė;
- Duomenų rinkimas ir analizė;
- Naudojantis elektroniniu dienynu „Mūsų darželis“ pasiekimų žingsneliai atspausdinami linijine forma du kartus per metus.
- Pokalbiai su vaiku bei tėvais.

Pasiekimų fiksavimo ir pateikimo formos:

Vertinimo medžiaga gali būti dokumentuojama vaiko pasiekimų aplanke. Aplanke kaupiami vaiko dailės ir kiti darbeliai, sukurtos knygelės, vaiko klausimai, pasakojimai, samprotavimai, žodinė kūryba, išsakytos idėjos, elgesio situacijos, vaiko rašytinės kalbos pavyzdžiai, nuotraukos, įvairios vaiko veiklos stebėjimo užrašai, pedagogo refleksija apie vaiko pasiekimų lygį, daromą pažangą ir ugdymo perspektyvą. Renkant vaikų pasiekimų įrodymus būtina atrasti esminius vaiko pasiekimų požymius.

Faktų analizė, vertinimas, panaudojimas. Analizuojant surinktus faktus apmąstoma ir nustatomas ryšys tarp suplanuotų tikslų ir gautų rezultatų. Vertinant duomenis išsigilinama į vaiko individualią pažangą ir numatomi tolimesni žingsniai. Informacijos duomenys aptariami su pedagogais ir panaudojami metodikos bei programos tobulinimui.

Informacija šeimai apie vaiko pasiekimus teikiama laiku, yra esminė, konfidenciali ir etiška, atliepanti tėvų poreikius ir sudaranti prielaidas ugdymo(si) tęstinumui šeimoje.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Programos įgyvendinimo veiksmingumas sistemingai vertinamas kasmet pagal mokyklos pasirinktus mokslo metų veiklos tikslus, prioritetus, sritį, -is. Visa tai vertina mokyklos direktoriaus įsakymu sudaryta darbo grupė iš pedagogų ir tėvų atstovų. Atliekant vertinimą, išryškinamos stipriosios ir tobulintinos sritys. Srities vertinimo rezultatai ir atnaujinimo turinys aptariami mokyklos Metodinėje taryboje ir Mokyklos taryboje.

Jeigu Programa atnaujinama 50 procentų ir daugiau, atliekamas visuminis Programos vertinimas: vadovaujantis ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymo Nr. V-1009 redakcija bei atsižvelgiant į ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą (2014 m.) ir ikimokyklinio ugdymo turinio programų rengimo metodines rekomendacijas (2015 m.).

- kaip ugdymo(si) turinys atitinka vaiko amžiaus tarpsnius;
- kaip tenkinami vaikų socialiniai, sveikatos, komunikavimo, pažinimo ir meniniai poreikiai;
- kaip Programa pritaikyta skirtingų poreikių (ypatingų gebėjimų turinčių, specialiųjų - ugdymosi poreikių turinčių vaikų ugdymui);
- kaip pritaikoma Mokyklos ir kiek išnaudojama kita edukacinė aplinka vaikų ugdymui(si);
- kiek vaikų ugdymo(si) pasiekimų vertinimo rezultatai atitinka tėvų ir pedagogų lūkesčius, ar skatina tolimesnį vaikų ugdymąsi.

Programos vertinimo rezultatai ir projektas aptariami Mokyklos Metodinėje taryboje ir Mokyklos taryboje. Programos projektas teikiamas Kretingos rajono savivaldybės švietimo skyriui, kuris įvertinęs teikiamos Programos projektą, rengia savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo projektą dėl pritarimo Programai. Programa ne vėliau, kaip prieš mėnesį iki jos įgyvendinimo pradžios Mokyklos direktoriaus įsakymu patvirtinama.

PRITARTA

Kretingos Marijos Tiškevičiūtės mokyklos
2017 m. gegužės 30 d. Mokytojų tarybos
posėdžio nutarimu Nr. V3-2

NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. R.Ivoškuvienė, Z.Mamonienė, O.Pečiulienė, K.Stoškuvienė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų neišsivysčiusios kalbos ugdymas. Šiauliai, 1996.
2. R.Ivoškuvienė, Z.Mamonienė, O.Pečiulienė, VSuveizdienė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų žymiai ir vidutiniškai neišsivysčiusios kalbos ugdymas. Šiauliai, 1997.
3. Regina Ivoškuvienė, Irena Kaffemanienė, Valė Baranauskienė, Irena Burneikienė, Marija Makarovienė, Aldona Varkalevičienė, Sutrikusios raidos vaikų ikimokyklinio ugdymo gairės, I – II dalis. Šiauliai, 2003.
4. Į vaiką orientuotų grupių kūrimas. Knyga auklėtojai. Vilnius: Lietus, 2000.
5. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2005.
6. Lietuvos švietimo koncepcija.
7. Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija.
8. Kretingos Marijos Tiškevičiūtės mokyklos vidinio audito tyrimo duomenys.
9. Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija. Patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005-12-30 įsakymu Nr. ISAK-2695.
10. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymo Nr. V-1009 redakcija.
11. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas 2016.
12. Ikimokyklinio ugdymo turinio programų rengimo metodines rekomendacijas 2015.